

НЕТРАДИЦІЙНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ – ЕФЕКТИВНИЙ ШЛЯХ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ

**Власюк Г.М. – викладач вищої
категорії, викладач-методист**

*«Педагогічна майстерність – найвищий рівень педагогічної
діяльності, що виявляється в тому, що завідведений час
педагог досягає оптимальних наслідків»
М. Кухарев*

Перед вищою школою стоять важливі завдання щодо підвищення ефективності навчання і якості підготовки майбутніх фахівців.

У сучасному світі надто швидко змінюються знання та технології, тому ми повинні спрямувати навчальний процес так, щоб не тільки передавати студентам знання у готовому вигляді, а в першу чергу прищеплювати майбутнім фахівцям вміння вчитися, самостійно вдосконалювати знання, самостійно знаходити необхідну інформацію і розв'язувати ті чи інші питання.

Викладач сучасного навчального закладу повинен за будь-яких умов намагатися виконати свій обов'язок та професійну місію: розвиватися самому, тим самим забезпечуючи можливості для розвитку інших – своїх студентів.

Особливістю природничо-наукових дисциплін є те, що вони, з одного боку дуже об'ємні, складні, тісно пов'язані між собою, а з іншого боку – вони є необхідними для засвоєння клінічних дисциплін. Недарма їх називають фундаментальними. Більшість з них викладається на першому курсі. Ми приймаємо прямо зі шкільної парти підлітків з усіма їх шкільними звичками і розуміємо, що саме на нас лежить відповідальна місія - залучити їх до студентства, привчити до самостійного мислення, не просто вимагати від студентів знань, а зацікавити, допомогти засвоїти такі нелегкі, але дуже важливі дисципліни, як латинська мова, анатомія, фізіологія, фармакологія та інші.

Безумовно, кожний викладач при роботі зі студентами використовує свої форми та методи навчання та виховання, але всі вони базуються на оптимальному поєднанні традиційних та нетрадиційних форм з інноваційними технологіями. Саме вони сприяють формуванню у студентів умінь, навичок, створюють атмосферу співробітництва, творчої взаємодії, успіху. Вони дозволяють

забезпечити глибину вивчення змісту вивчаемого матеріалу. При цьому відсоток студентів, які засвоїли знання, значно підвищується.

При проведенні будь-якого заняття намагаємось уникнути простої передачі готових знань від викладача студенту. Пам'ятаємо актуальні і в наш час слова В.О. Сухомлинського: «Завдання педагога не в тому, щоб донести істину, а навчити, як знаходити її», саме тому залучаємо студентів до активної співпраці при проведенні теоретичних та практичних занять.

Систематичний контроль знань, вмінь, навичок студентів – одна з основних умов підвищення якості навчання. Мета здійснення контролю в навчальному процесі – виявити якість засвоєння знань, виміряти її величину та оцінити.

З метою уникнення психологічних бар'єрів, пов'язаних зі страхом студента помилитися та виявлення рівня його підготовки, викладачі намагаються як можна частіше використовувати поряд зі звичайними, загальноприйнятими формами контролю (усне або письмове опитування, тестовий контроль, проведення контрольних робіт та інші) й нетрадиційні. До них відносяться конкурси, вікторини, турнири, КВК, естафети, ділові ігри, рольові ігри.

Для молоді притаманний потяг до нового, несподіваного, до всього, що вражає. Студентам подобаються колективні форми виконання завдань, які засновані на сумісних діях, змаганнях, дискусіях, або виконання завдань, які базуються на ігровій ситуації, різноманітності видів діяльності. Ми намагаємось реалізувати потяг студентів до суперечок, бажання змагатись у вміннях і навиках. Все це чудово реалізується при проведенні нетрадиційних форм контролю, які є невід'ємною частиною нестандартних занять, таких як заняття-конкурс, заняття-конференція, заняття-презентація (захист проєктів), заняття-гра та інші форми занять з використанням інтерактивних технологій.

Такі заняття дозволяють:

- Перевірити теоретичні знання, практичні вміння та навички;
- Систематизувати знання студентів;
- Формувати відповідальне ставлення до праці, свідоме ставлення до виконання завдань, виховувати прагнення до перемоги;
- Підвищують мотивацію професійної діяльності;
- Розвивають у студентів самостійність мислення, творчу ініціативу і активність;

Нашими викладачами накопичений великий досвід проведення таких занять. Найкраще ми показуємо на відкритих заняттях, наприклад:

17 жовтня 2017 р. викладачем Власюк Г.М. проведено відкрите практичне заняття з дисципліни «Фармакологія та медична рецептура» на тему «Засоби, що впливають на серцево-судинну систему».

Заняття було проведено в нестандартній формі – у вигляді конкурсу, з застосуванням інтерактивних технологій навчання. Для перевірки теоретичних знань та практичних навичок студентам були запропоновані нестандартні конкурсні завдання: «Прокоментуй ситуацію», «Дай відповідь пацієнту», «Розв'яжі кросворд», гра «Вірно-невірно» та бліц-турнир.

Конкурс був насичений елементами гуманізації: твори мистецтва, вірші, вражаючі відео, цікаві історичні факти, музичне супроводження сприяли розширенню світогляду, формуванню найкращих професійних якостей майбутніх медичних працівників.

14 березня 2018 р. викладачем Дорошенко І.В. проведено відкрите практичне заняття з дисципліни «Анатомія людини» на тему «Анатомія серця та кровоносних судин». На занятті були використані матеріали історії розвитку анатомії серця та судин, представлена театралізована сценка, що продемонструвала роботи А. Везалія. Були відпрацьовані практичні навички по темі з використанням інноваційних технологій.

Для заняття студентами були створені реклами до «Дня серця» .

Урок закінчився літературно-музичною композицією, прозвучав вірш талановитого викладача Павлоградського медичного коледжу Комарова Є.О.

Цікавим прикладом самоврядування, самопізнання є бінарне теоретичне заняття, яке було проведено 22.02.2018 р. викладачами дисципліни «Фізіологія» Липовецькою А.В. та «Медсестринство у внутрішній медицині» Марчук Н.Г. на тему: «Захворювання сечовидільної системи. Сечокам'яна хвороба». Студенти прийняли активну участь в підготовці відеоматеріалів та проектів по темі, які були представлені.

Такі заняття створюють атмосферу свята, успіху при підведенні ітогів виконаної роботи, усувають психологічний бар'єр, виникаючий в традиційних умовах, коли студент боїться помилитися. Студенти залучаються до активної творчої діяльності шляхом виконання посильних цікавих, нових за формою та змістом завдань (наприклад,

обґрунтувати вибір препарату, прокоментувати ситуацію, історичний факт, дати оцінку дії медичної сестри, виправити помилки при виконанні практичних навичок іншим студентом). Дуже часто ми залучаємо самих студентів до створення будь-яких конкурсних завдань (скласти кросворд або ребус за темою, підібрати питання до бліц-турніру), а це неможливо без глибокого засвоєння матеріалу. Обдаровані студенти з задоволенням виконують «творчі завдання» (створити вірші-загадки про ліки, будь-які органи, хімічні елементи)

Для оцінки знань, вмінь, навичок студентів при проведенні конкурсів найчастіше використовуємо рейтингову систему, за якою студент може самостійно обрати посильні для себе завдання, виконати їх та набрати певну кількість балів, які при підведенні підсумків переводяться в оцінку. Крім того, надається можливість отримати додаткові бали за доповнення відповіді. Проте за неправильну відповідь бали не нараховуються. Така система стимулює, активізує студентів, надає наснаги в ґрунтовному оволодінні теми.

Проведення таких занять потребує багато підготовчої роботи, тому основним недоліком їх є неможливість проводити їх часто. Проте проведення елементів гри «Брейн-ринг», «Що? Де? Коли?», «Розумники і розумниці», або прес-конференції на відповідну тему дозволяє уникнути напруги, підвищити позитивний настрій, активізувати студентів під час традиційної форми проведення будь-якого заняття.

«Смертельний гріх для учителя бути нудним» - говорив Герберт. Все, навіть таку не завжди «приємну» для студента «процедуру», як контроль знань і вмінь з теми майстерний педагог перетворить на цікаву, захоплюючу подію, від якої залишаться не тільки позитивні емоції, а й ґрунтовні знання, інтерес до вивчаємої дисципліни і до медицини, як науки взагалі. А за таких умов підвищення якості підготовки майбутніх фахівців забезпечено.